

Sygn. akt II Cz 141/15

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2015r

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący:

Sędziowie:

SSO Irena Dobosiewicz

SO Janusz Kasnowski

SO Maria Leszczyńska (spraw.)

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2015r roku w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie egzekucyjnej z wniosku **S. S.**

z udziałem **B. I.**

ze skargi dłużniczki B. I. na czynności komornika

na skutek zażalenia dłużniczki B. I. na postanowienie Sądu Rejonowego w Szubinie, z dnia 25 listopada 2014r., sygn. akt. I Co 352/14

postanawia:

odrzuć zażalenie

II Cz 141/15

UZASADNIENIE

Dłużniczka B. I. wniosła do Sądu Rejonowego w Szubinie skargę na czynność komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Szubinie M. W. w sprawie egzekucyjnej o sygn. KM 388/12. Zaskarżyła czynność egzekucyjną z dnia 12.05.2014 r. polegającą na zajęciu rachunku bankowego dłużniczki. Wskazywała, że czynność ta została podjęta mimo nierozpoznania wniosku dłużniczki z dnia 27.11.2012 r. o umorzenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 825pkt 3 kpc w sytuacji, gdy zdaniem dłużniczki egzekucja jest ewidentnie sprzeczna z treścią art. 1032 par 1 k.p.c. Domagała się uchylenia zaskarżonej czynności i umorzenia postępowania egzekucyjnego w całości i zasądzenia od wierzyciela na rzecz dłużniczki kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy w Szubinie postanowieniem z dnia 25 listopada 2014 r. oddalił skargę

Sąd ustalił i zważył, co następuje: Skarga na czynności komornika wraz z wnioskiem o umorzenie postępowania egzekucyjnego jest bezzasadna.

W sprawie egzekucyjnej z wniosku S. S. już w treści tytułu egzekucyjnego zastrzeżono dłużniczce prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie swojej odpowiedzialności wobec wierzyciela do wartości

stanu czynnego spadku po zmarłym A. I.. Przy rozstrzygnięciu skargi dłużniczki zastosowanie znajdzie przepis art. 1032 Kc, który stanowi: „§ 1 Jeżeli spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, spłacił niektóre długi spadkowe nie wiedząc o istnieniu innych długów, ponosi on odpowiedzialność za niespłacone długi tylko do wysokości różnicy między wartością ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku a wartością świadczeń spełnionych na zaspokojenie długów, które spłacił. § 2. Jeżeli spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, spłacając niektóre długi spadkowe wiedział o istnieniu innych długów spadkowych, ponosi on odpowiedzialność za te długi ponad wartość stanu czynnego spadku, jednakże tylko do takiej wysokości, w jakiej byłby obowiązany je zaspokoić, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe.” Wbrew twierdzeniom skarżącej nie może ona w stosunku do wierzyciela egzekwującego powoływać się na ochronę przewidzianą w art. 1032 KC, gdyż nie zaszły przesłanki przewidziane w powołanym przepisie. Dłużniczka mogłaby powoływać się na ograniczenie swojej odpowiedzialności względem wierzyciela, o ile spłacając niektóre długi spadkowe, nie wiedziała o istnieniu innych długów (§ 1), albo gdyby spłacała należycie wszystkie długi spadkowe (§ 2).

Sąd miał na względzie, że w spisie inwentarza spadku z dnia 29.11.2006 r. nie została ujęta wierzytelność wierzyciela egzekwującego względem zmarłego A. I.. Jednakże dłużniczka o istnieniu tej wierzytelności wiedziała, gdyż została o niej zawiadomiona pisemnie przez wierzyciela w dniu 15.12.2004 r. (k. 9-10 akt o sygn. I C 36/11). Niesporne jest, że stan bierny (pasywa) spadku po A. I. znacznie przewyższał stan czynny (aktywa), przy wielości wierzycieli masy spadkowej. W takiej sytuacji spadkobierca winien ustalić kolejność ich należytego spłacania. W piśmiennictwie przyjmuje się, że spadkobierca winien zaspokajać wierzycieli według kolejności z art. 1025 KPC [tak: L. Stecki (w): Kodeks cywilny z komentarzem pod red. J. Winiarza, Warszawa 1980 r., str. 894; A. Kidyba, E. Niezbecka (w): Kodeks cywilny. Komentarz. Spadki, WKP 2012, teza 5 do art. 1032]. Z ustaleń poczynionych w rozstrzyganej sprawie wynika, że dłużniczka - wiedząc o istnieniu wierzytelności S. S. - spłacała dobrowolnie (poza postępowanie egzekucyjne) następujących wierzycieli: -> (...) SA w W. O/B. w okresie 02.2005-08.2006 na kwotę 7 939 zł, ; K. Z. i H. Z. w okresie 12.2004-03.2005 na kwotę 1 600 euro, -> T. P. w okresie 02.2005-07.2009 na kwotę 14 000 zł, -> D. K. w okresie 10.2005-02.2009 na kwotę 1 600 zł, -> Z. M. w dniu 29.01.2005 r. na kwotę 4 200 zł, ; S. A. w okresie 05.2005-12.2006 na kwotę 13 000 zł,.; A. L. w okresie 02.2005-12.2006 na kwotę 7 300 euro.

Zdaniem Sądu, taki sposób spłacania wierzycieli spadkowych nie spełnia kryterium „należytego spłacania wszystkich długów spadkowych”, o którym mowa w art. 1032 § 2 KC. Spłacane dobrowolnie wierzytelności mieściły się w tej samej kolejności zaspokajania, o której mowa w art. 1025 KPC. Nie wiadomo z jakich powodów dłużniczka przez tak długi okres czasu od dnia otwarcia spadku do chwili obecnej nie ujęła wśród zaspokajanych wierzycieli spadku S. S., zmuszając go najpierw do wytoczenia powództwa, a następnie do wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Wielość wierzycieli spadku i przewyższanie pasywów nad aktywami spadku nie zwalnia spadkobiercy, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, od obowiązku, (...) uwzględnienia wszystkich wierzytelności obciążających masę spadkową, o których powziął on wiadomość przed przystąpieniem do ich zaspokojenia” [zob. uzasadnienie do wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 17.01.2013 r., I ACa 861/12 (LEX nr 1281115)]. Aby skorzystać z ochrony przewidzianej w art. 1032 KC dłużniczka zatem powinna ustalić wszystkich znanych jej wierzycieli spadku, ustalić kryteria spłaty wierzytelności posilkując się art. 1025 KPC, następnie spłacać wszystkich proporcjonalnie do wysokości wierzytelności względem stanu czynnego spadku (art. 1026 KPC). Dłużniczka spłacając dobrowolnie tylko niektórych wierzycieli, bezzasadnie pominęła wierzyciela egzekwującego. Takiego postępowania spadkobiercy nie można uznać za należyte spłacanie wszystkich długów spadkowych, a w konsekwencji - spadkobierca względem pokrzywdzonego wierzyciela spadku nie może powoływać się na ochronę z art. 1032 KC. W świetle powyższych okoliczności, skargę należało oddalić jako bezzasadną.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła dłużniczka. Zarzucała błędną wykładnię art. 1032 § 2 k.c. przez przyjęcie, że dłużniczka mogłaby powoływać się na ograniczenie swojej odpowiedzialności względem wierzyciela do wartości stanu czynnego spadku jedynie wówczas, gdyby spłacała należycie wszystkie długi spadkowe, podczas gdy przepis ten nie wyłącza ograniczenia odpowiedzialności, a jedynie rozszerza zakres odpowiedzialności ponad wartość stanu czynnego spadku dłużniczki, która nie spłaca należycie wszystkich długów spadkowych, jednakże tylko do takiej wysokości, w jakiej byłaby zobowiązana je zaspokoić, gdyby spłacała należycie wszystkie długi spadkowe. Z tego

względem dłużniczka odpowiada nie za cały dług S. S., ale za taką część tego długu, który byłaby zobowiązana spłacić, spłacając należycie wszystkie długi spadkowe. Wnosiła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez uwzględnienie skargi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Zażalenie podlegało odrzuceniu. Mianowicie w postępowaniu egzekucyjnym zażalenie przysługuje zgodnie z art. 767§1 k.p.c. w wypadkach wskazanych w ustawie. Służy ono przede wszystkim w wypadkach wskazanych w przepisach szczególnych trzeciej części kodeksu postępowania cywilnego. Na podstawie art. 394§1 k.p.c. stosowanego odpowiednio przepis art. 13§2 k.p.c. zażalenie przysługuje także na postanowienie Sądu kończące postępowanie w sprawie (por. uchwała SN z dnia 28 listopada 1969r. III CZP 83/69, OSNC 1970, nr 6, poz.106, oraz w wypadkach wymienionych w powołanym przepisie, o ile pozostaje ono aktualne w postępowaniu egzekucyjnym.

Postanowienie w przedmiocie zajęcia rachunku bankowego nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, jak również nie zostało wymienione w przepisach szczególnych jako postanowienie zaskarżalne.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiadał się w swoich orzeczeniach, że mimo szerokiego rozumienia pojęcia „orzeczenie kończące postępowanie w sprawie” zażalenie w postępowaniu egzekucyjnym nie przysługuje do Sądu II instancji na postanowienie w przedmiocie np. zajęcie ruchomości, zajęcie wierzytelności, zajęcie świadczenia emerytalnego, zajecie rachunku bankowego (por. postanowienie SN z 15.IV.1986r. III CRN 40/86, postanowienie z 17.VIII.2005r. I CNP 4/05, postanowienie z dnia 21 grudnia 2007r., II CNP 206/07, postanowienie z 19 stycznia 2007r., III CZP 135/06/.

Niewątpliwie zatem również postanowienie wydane w przedmiotowej sprawie nie kończy postępowania w sprawie jako całości, jak również nie jest postanowieniem sądu definitywnie zamykającym samodzielną zasadniczą część postępowania egzekucyjnego.

W tym stanie rzeczy w sytuacji, w której w sentencji postanowienia Sad I instancji odniósł się jedynie do skargi na zajęcie rachunku bankowego zażalenie dłużniczki jako niedopuszczalne podlegało odrzuceniu.

Z sentencji zaskarżonego orzeczenia wynika, że Sąd Rejonowy w Szubinie rozpoznał w istocie jedynie skargę dłużniczki na zajęcie rachunku bankowego, nie rozpoznał natomiast jej skargi na zaniechanie komornika sądowego M. W. w postępowaniu egzekucyjnym w sprawie km 388/12 - polegające na nierozpoznaniu wniosku z dnia 27 listopada 2012 r. o umorzenie postępowania egzekucyjnego. Wniosek taki znajduje się w aktach sprawy i skarżąca powołuje się na niego w swojej skardze, jednak Sąd Rejonowy w sentencji zaskarżonego postanowienia co do tego wniosku nie wypowiedział się w ogóle, wspominając jedynie w uzasadnieniu, że wniosek taki został złożony. W tej sytuacji odrzucając zażalenie dłużniczki jako niedopuszczalne, Sąd Okręgowy nie miał podstaw do wypowiedzenia się merytorycznego w przedmiocie podniesionego w sprawie zarzutu naruszenia art. 1032 k.c.

Oznacza to, że po zwrocie akt sprawy rzeczą Sądu Rejonowego będzie merytoryczne rozstrzygnięcie w przedmiocie zaniechania komornika polegającego na nierozpoznaniu wniosku dłużniczki o umorzenie postępowania. Przy dokonywaniu oceny czy zachodzą podstawy do umorzenia postępowania egzekucyjnego Sad Rejonowy będzie miał na względzie, że przepis art. 1032 k.c. nakłada na spadkobiercę przyjmującego spadek z dobrodziejstwem inwentarza obowiązek uwzględnienia wszystkich wierzytelności obciążających masę spadkową, o których powziął on wiadomość przed przystąpieniem do ich zaspokojenia. Natomiast spłacanie niektórych długów powoduje ustawowe rozszerzenie granic odpowiedzialności spadkobiercy. Spadkobierca wprawdzie w dalszym ciągu ponosi odpowiedzialność ograniczoną jednakże odpowiadać będzie ponad wartość stanu czynnego spadku. Powstaje bowiem obowiązek zaspokojenia wierzycieli, o których wiedział w takiej wysokości, w jakiej byłby zobowiązany ich zaspokoić, gdyby wszystkie długi spłacał należycie. Innymi słowy, jeśli nawet dłużniczka wiedziała o istnieniu wierzytelności S. S. i spłacała inne długi ze świadomym pomijaniem S. S., to odpowiada ponad wartość stanu czynnego spadku za dług

wobec S. S., ale nie za cały ten dług , lecz jedynie w takiej wysokości, w jakiej byłaby zobowiązana, gdyby spłacała wszystkie długi należycie.

Mając na względzie powyższe oraz fakt, że na postanowienie Sądu Rejonowego w przedmiocie oddalenia skargi na zajęcie w postępowaniu egzekucyjnym przez komornika rachunku bankowego zażalenie nie przysługuje Sad Okręgowy na podstawie art. 375 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.